

NORMENT

Norsk senter for forskning
på mentale lidelser

SKJEBNE ELLER PATOLOGI?

Klinisk erfaring med kryss-kulturell behandling av komplekse traumelidelser

Akiah Ottesen Berg

Psykolog, PhD

Oslo universitetssykehus & NORMENT KG Jebsen Centre for Psychosis Research

University of Oslo and Oslo University Hospital, Oslo, Norway

Oppsett

• Er PTSD universelt?

- Behandlingskultur?
- Erfaringer med stabiliseringsgrupper
- Veien videre?

Er PTSD universelt?

- PTSD
 - Lidelse
 - Med symptomer
 - Krever behandling
 - På sykehusnivå
- Men er det en spesifikk reaksjon i en gitt kultur på et visst tidspunkt
 - Slik som hysteria

Kulturelle forskjeller i uttrykk

- Hva er traumatisk?
 - Avhenger av kulturelle antagelser
 - Redsel, frykt og håpløshet (A2 kriteriet i DSM) er muligens viktigere enn hendelsen
 - Gjenopplevelse
 - Valid på tvers av kulturer
 - Unngåelse
 - Mindre kulturell konsistent
- (Hinton and Lewis-Fernandez 2011)

Kropp

Somatisering

- Eksklusjonsdiagnose
- Stigma?
- Psykologisering?

(Rohlof, Knipscheer, & Kleber, 2014)

Carlos

Art L'brut i Lausanne

I tillegg

Traume forstyrrer fem brede systemer

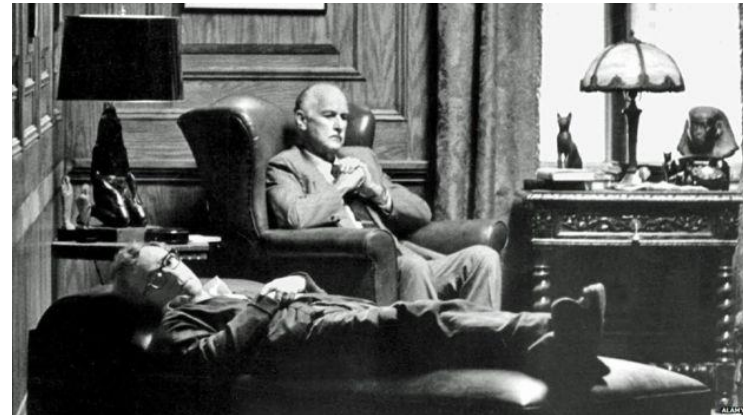
- Personlig sikkerhet
- Tilknytning
- Rettferdighetsfølelse
- Identitet og rolle
- Eksistensiell mening

- Og påvirker funksjon

Silove 1999

Oppsett

- Er PTSD universelt?
- **Behandlingskultur?**
- Erfaringer med stabiliseringsgrupper
- Veien videre?

Hvordan behandler vi dette?

- Medisinsk modell
- Fokus i behandling
 - Diagnose
 - Evidensbasert behandling
 - Tilfriskning
 - Utskrivelse/avslutning
- Et lite fleksibelt system/Produksjonskrav
 - 1, 2, 3 linje tjeneste

Treffer vi?

- Innvandrers behov er i mindre grad dekket
 - Oftere innlagt på tvang
 - Høyere medisindosering

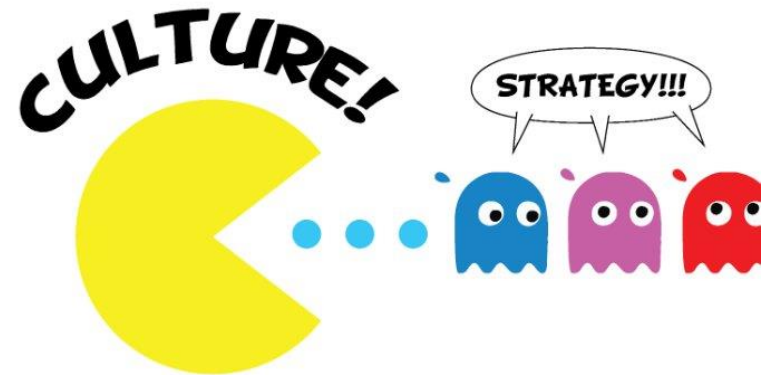
Straiton, Reneflot, & Diaz, 2014; Bhugra, 2004; Boydell et al., 2012

- Mindre tilfreds med sin behandling
 - Får mindre grad av psykologiske terapier
 - Og mer negativ effekt av det

Crawford, Thana et al. 2016

Kulturelle holdninger i norsk psykisk helsevern

- Tro
- Verdier
- Kunnskap
- Vurderinger
- Overtro

<https://www.linkedin.com/pulse/why-culture-transformation-starts-employee-experience-sean-hall>

Kultur er Atferd

- Normer
- Roller
- Skikker
- Tradisjon
- Vaner
- Moter

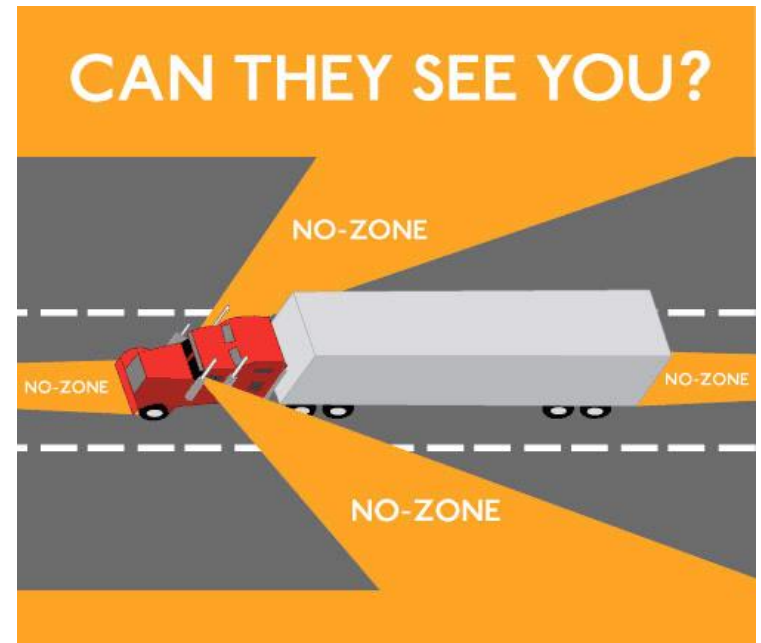
Den gode hjelper

Annika With

Kultur og selvhjelp

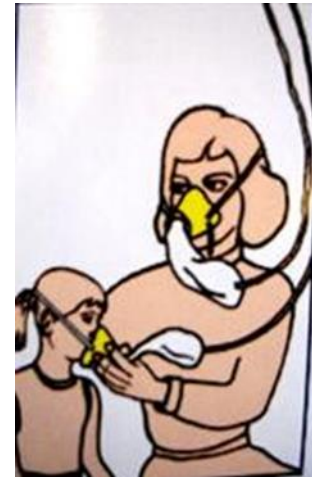
- Ansvar for eget liv, lykke og død
 - Ikke hvordan du har det men hvordan du tar det
- Skjebne/Determinisme
 - Eksternalisering
 - Ansvarsfraskrivelse
- Selvhjelp, min «blindspot»
 - «andreshjelp»

<http://www.myimprov.com/driver-resources/driving-safety/avoid-blind-spots-truck-zones/>

Behandlerrollen

- Tydelige profesjonelle grenser
 - Individualistisk kultur
 - Medisinsk modell
 - Psykoanalytisk

Put on your own
oxygen mask
before helping
those around you.

(Watters 2011)

Oppsett

- Er PTSD universelt?
- Behandlingskultur?
- **Erfaringer med stabiliseringsgrupper**
- Veien videre?

MODUMBADtt
- en kilde til liv

Utvikling av nye behandlinger

- Papirløse migranter fra Eritrea/Etiopia
 - Ustabil livssituasjon
 - Stress symptomer
 - Ikke utredet
- (Berg and Treider 2012)
- Innvandrere fra en rekke land og kulturer
 - Påvist kompleks PTSD

Tilpasninger

- Hovedsakelig en gruppe med overlevende
- Fokus på stress over tid ikke traumatisk stress
- Fjernet oss fra symptom fokus
- Nye tema slik som diskriminering, tilhørighet og håp
- Vi ble rørt og viste det

Håpløshet er smittsomt

- Ikke gå ned med skipet, vi må bære håpet:
 - Ha fokus på ressurser, ikke symptomer
 - Vær kreativ, følg gruppen, vi må kunne tilpasse oss raskt
 - Ateoretisk klient fokus
 - Valider og støtte
 - Ta vare på hverandre
 - veiledning

Mark Bryan

Utfordringer, ikke symptomer

- Bekymringer om fremtiden,
- lite innflytelse på deres nåværende situasjon,
- påtrengende tanker,
- søvnevansker og mareritt,
- ensomhet,
- økonomisk avhengighet,
- utnyttelse og farer
- tristhet og depressive reaksjoner

Å definere begrepet selvhjelp

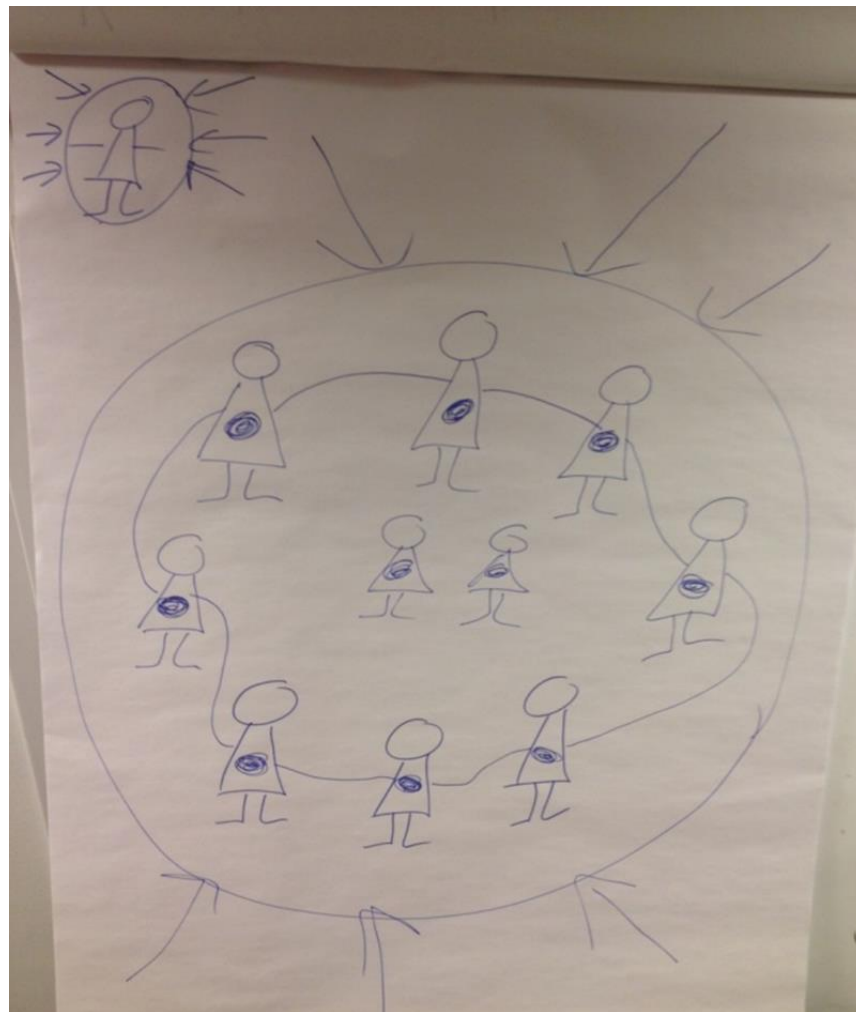
Shame vs. Blame

- Mer eksternalisering og skyld rettet mot andre istedenfor internalisering og skam.
- Mindre fokus på egen betydning i forskjellige situasjoner
- Sinne fremfor skyldfølelse
 - Reparasjon
 - «Børste»

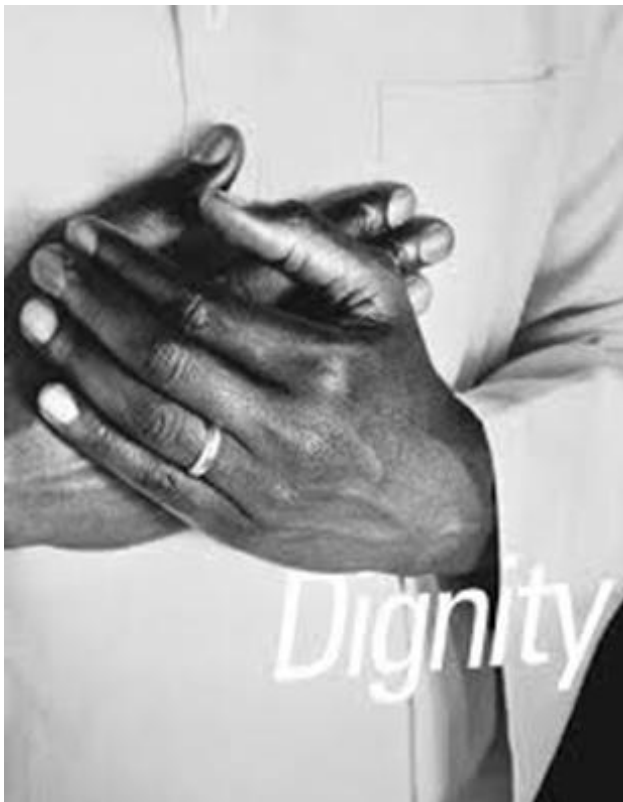
Kultur og samhold

- Meningen med livet er ofte bygd på grunnleggende identitet og tilhørighet
- Men innvandrere, spesielt flyktninger, er fjernet fra sin familie og kultur
- Et menneskers tanker om, og plass i verden, er utfordret
- Og sosial støtte fra egen etnisk gruppe er svært viktig for prognose etter traume
 - (Schweitzer, Melville et al. 2006)

Tilhørighet

Verdighet *ikke nødvendigvis symptomlette*

- Hadde manglet lenge
- Helsesenteret og gruppen som en korrigerende emosjonell erfaring
- Ikke en belastning men et menneske som er viktig

Helende ritualer

- Selve møtet kan være helende
- Stabilisering, regulering, avspenning, deling,
- MEN OGSÅ
- Lek, mat og selskap

<http://www.meetup.com/Berkeley-Oakland-Center-For-Shamanic-Healing-Ciircler/events/178620032/>

Oppsett

- Er PTSD universelt?
- Behandlingskultur?
- Erfaringer med stabiliseringsgrupper

• Veien videre?

Veien videre

- Er opp til oss
 - Hvem skal tilpasse seg?
- En samfunnsoppgave som krever
 - Fleksibilitet
 - Verdighet og Stolthet
 - Tilhørighet
 - Sensitivitet
 - Holdning om at helse er en del av livet, ikke adskilt fra familie, jobb og fritid eller kultur.

Takk til de som «inhibit yonder» &

Karin Holt

Annika With

Margrethe Treider

Referenser

- Berg, A. O., & Treider, M. (2012). *Erfaringsrapport: Stabiliseringsgruppe for etiopiske og eritreiske kvinner ved Helsesenteret for papirløse migranter i Oslo høsten 2012* Retrieved from Røde Kors Oslo:
- Bhugra, D. (2004). Migration and Mental Health. *Acta Psychiatr Scand*, 109, 243-258.
- Boydell, J., Morgan, C., Dutta, R., Jones, B., Alemseged, F., Dazzan, P., . . . Fearon, P. (2012). Satisfaction with inpatient treatment for first-episode psychosis among different ethnic groups: a report from the UK AeSOP study. *Int J Soc Psychiatry*, 58(1), 98-105. doi:10.1177/0020764010382691
- Crawford, M. J., Thana, L., Farquharson, L., Palmer, L., Hancock, E., Bassett, P., . . . Parry, G. D. (2016). Patient experience of negative effects of psychological treatment: results of a national surveydagger. *Br J Psychiatry*, 208(3), 260-265. doi:10.1192/bjp.bp.114.162628
- Hinton, D. E., & Lewis-Fernandez, R. (2011). The cross-cultural validity of posttraumatic stress disorder: implications for DSM-5. *Depress Anxiety*, 28(9), 783-801. doi:10.1002/da.20753
- Rohlf, H. G., Knipscheer, J. W., & Kleber, R. J. (2014). Somatization in refugees: a review. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 49(11), 1793-1804. doi:10.1007/s00127-014-0877-1
- Schweitzer, R., Melville, F., Steel, Z., & Lacherez, P. (2006). Trauma, post-migration living difficulties, and social support as predictors of psychological adjustment in resettled Sudanese refugees. *Aust N Z J Psychiatry*, 40(2), 179-187. doi:10.1111/j.1440-1614.2006.01766.x
- Silove, D. (1999). The psychosocial effects of torture, mass human rights violations, and refugee trauma: toward an integrated conceptual framework. *J Nerv Ment Dis*, 187(4), 200-207.
- Straiton, M., Reneflot, A., & Diaz, E. (2014). Immigrants' use of primary health care services for mental health problems. *BMC Health Serv Res*, 14, 341. doi:10.1186/1472-6963-14-341
- Watters, E. (2010). *Crazy like us : the globalization of the American psyche*. New York: Free Press.

NORMENT

Norsk senter for forskning
på mentale lidelser

Oslo universitetssykehus HF
Klinikk psykisk helse og avhengighet
Seksjon for psykoseforskning/TOP
Ullevål sykehus, bygg 49
Postboks 4956 Nydalen
NO-0424 Oslo